

HALLIE RUBENHOLD

CINCI

Povestea victimelor lui
Jack Spintecătorul

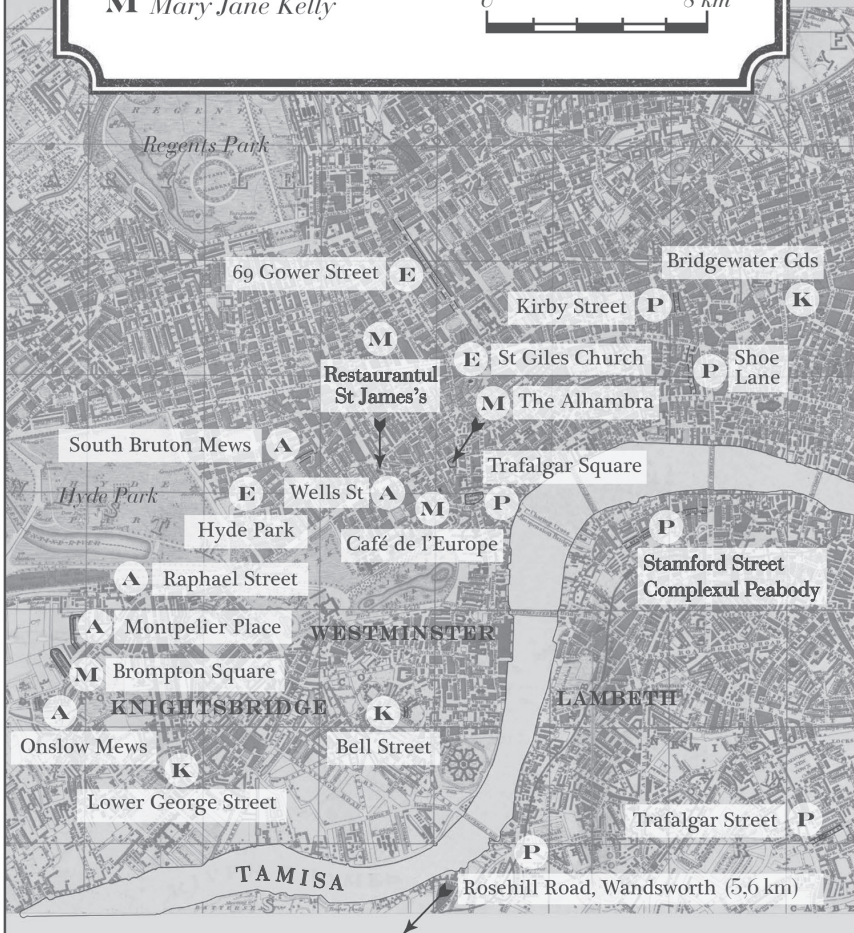
Traducere din limba engleză de Dorina Tătăran

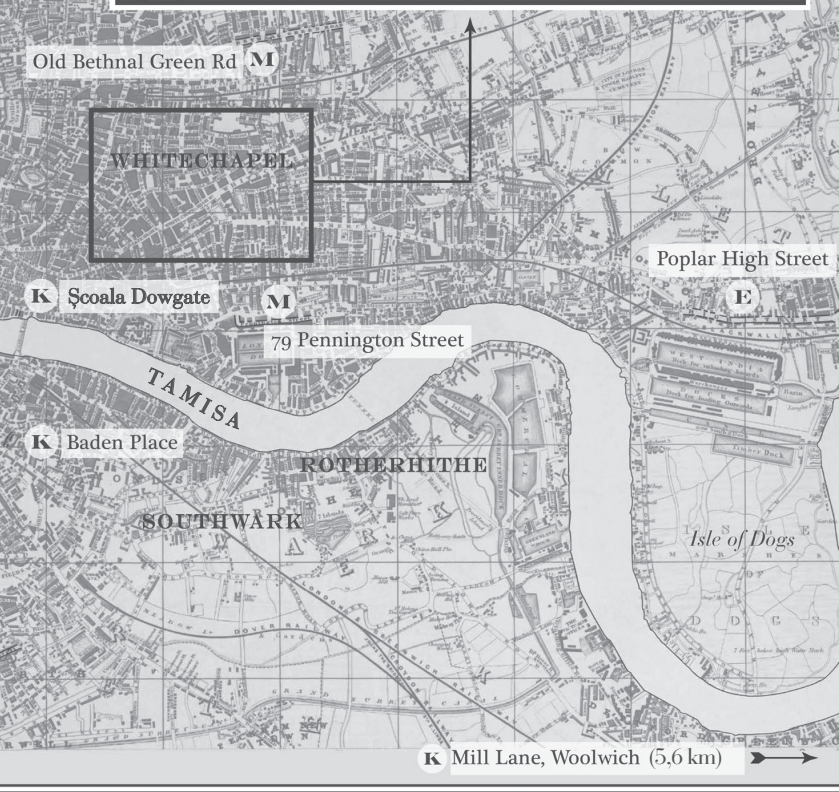
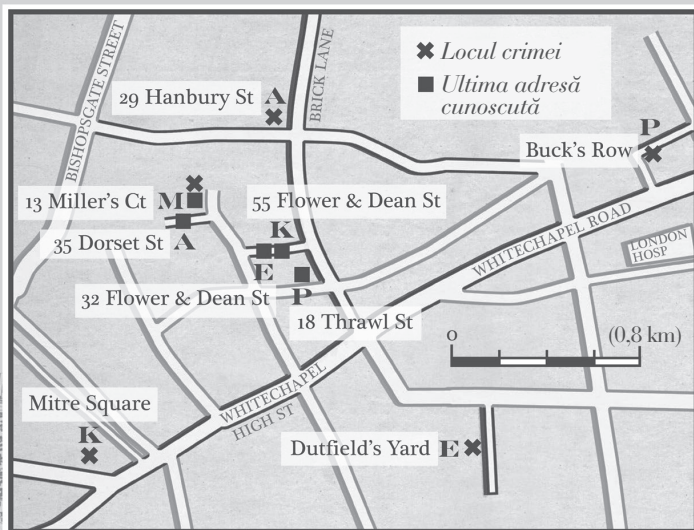
CORINT
ISTORIE

— 2021 —

LONDRA CELOR CINCI VICTIME

- P** Polly Nichols
- A** Annie Chapman
- E** Elisabeth Stride
- K** Catherine „Kate” Eddowes
- M** Mary Jane Kelly

Capitolul 1

Fiica fierarului

Cilindrii se roteau. Curelele se mișcau; angrenajele se îmbinau și uruiau, în timp ce literele și cerneala se imprimau pe hârtie. Podelele vibrau; luminile erau aprinse la orice oră. În unele încăperi, coli lungi scrise atârnav din tavan, puse la uscat; în altele, erau vrafuri de cutii de lemn pline cu litere micuțe de metal. Erau încăperi în care bărbații se aplecau și modelau pielea, ștanțau frunze aurii pe coperte și le coseau. Erau ateliere în care se gravau plăcile de cupru și se fasonau literele. Erau depozite pline cu ziare, cărți și reviste, unde se simțeau puternic mirosul plăcut al hârtiei proaspete și cel înțepător al cernelii. Fleet Street și toate străduțele din jurul ei erau un stup de tipografii. Toți muncitorii care trudeau acolo erau îmbrăcați în pânză; halatele murdare și șorțurile unsoase erau singura modă – cu cât un muncitor trudea mai mult, cu atât erau mai negre, mai murdare. Băieții de la tipografia își făceau comisioanele murdare de cerneală din cap până-n picioare. Greu găseai în zona tipografică din parohia St Bride un bărbat care să se poată lăuda cu degete nepătate sau care să-și dorească asta. Acela era căminul scriitorilor, tipografilor, ziariștilor, al vânzătorilor de cărți și al oricăror altor meserii care depindeau de cuvântul scris.

Traficul era intens pe Fleet Street și străduțele adiacente dens populate. Cum spunea un scriitor, dacă te uitai înapoi spre zona aceea, dinspre Ludgate Hill, aproape de Catedrala St Paul, vedeai „doar o masă întunecată, neclară de oameni, cai și vehicule care se mișcau repede”, fără „să vezi un metru de pavaj, nimic, doar capete de-a lungul șirurilor de case, iar pe drum, la fel, un ocean de capete”¹. Între acest drum principal larg și High Holborn, paralelă cu el, era o rețea compactă de alei mai mici și pasaje mărginite de construcții din lemn și clădiri din cărămidă igrasioase, unde, încă din secolul al XVII-lea, se aflau locuințele și atelierile tipografilor, cugețătorilor și scriitorilor ruinați. Nimeni nu era suficient de departe de vecinul lui încât să nu audă un strănut, un hohot de plâns sau chiar un oftat. Vara, când geamurile erau larg deschise, bufniturile preselor – cu aburi sau manuale – se auzeau aproape pe fiecare stradă.

În toată această hărmălaie, într-o cameră veche, înghesuită, Caroline Walker a adus-o pe lume pe Mary Ann, al doilea copil al ei. A sosit în 26 august 1845, o zi pe care ziarele locale au descris-o ca fiind „senină și secetoasă”. Casa în care s-a născut, o clădire dărăpănată, veche de 200 de ani, era cunoscută ca Dawes Court, pe Gunpowder Alley, Shoe Lane, o adresă demnă de oricare dintre eroinele lui Charles Dickens. Într-adevăr, autorul lui *Oliver Twist* cunoscuse bine acele curți mizerabile și acele alei fetide în tinerețe, când lucrase într-un atelier de cremă de ghete, iar mai apoi când scrisese în camerele din vecinătate. Polly, cum avea să fie numită fiica lui Caroline Walker, și-a petrecut primii ani de viață în aceleași cămăruțe închiriate ca personajele Fagin și hoții lui de buzunare.

Familia Walker nu fusese niciodată avută; și nici nu avea să fie, dată fiind meseria tatălui. Edward Walker lucrase ca fierar

în Lambeth, pe cealaltă parte a Tamisei, până când munca pe „Street of Ink” („Strada Cernelii”, cum era numită Fleet Street) l-a atras dincolo de râu. La început, și-a folosit priceperea pentru a face încuietori, iar apoi, cel mai probabil, dat fiind locul unde lucra, a făcut matrite pentru turnarea literelor folosite în tipografie². Deși meseria de fierar era una calificată și respectată, se câștiga doar cât pentru un trai acceptabil. Un fierar începător putea câștiga între 3 și 5 șilingi pe zi, sumă care era posibil să crească la 6 șilingi 6 cenți, dacă avea un loc de muncă stabil, deși familia extinsă a unui bărbat putea cheltui repede și o astfel de sumă³.

Din banii aceia, Edward, Caroline și cei trei copii ai lor – cu Edward, născut cu doi ani înaintea lui Polly, și Frederick, la patru ani după ea – duceau un trai umil, dar stabil. În primele decenii ale epocii victoriene, acesta nu era un lucru ușor, când boala sau pierderea bruscă a locului de muncă putea băga o familie în datorii la chirie, iar apoi, cât ai clipi, într-un azil de săraci. Cheltuielile medii săptămânale ale unei familii de dimensiuni medii, precum familia Walker, erau estimate la 1 liră 8 șilingi 1 penny. Chiria pentru o cameră mare sau două camere mai mici în centrul Londrei era între 4 șilingi și 4 șilingi 6 penny pe săptămână. Alți 20 de șilingi erau cheltuiți pe mâncare și cel puțin 1 șiling 9 penny erau cheltuiți pe cărbuni, lumânări și săpun⁴. De asemenea, era de așteptat ca un muncitor priceput, precum Edward Walker, să pună deoparte cel puțin câțiva penny, pe lângă o sumă estimată de 1 șiling 3 penny, pentru educația copiilor.

Cum școala nu va deveni obligatorie până în 1876, părinții din clasele muncitoare mai prospere își trimiteau adesea băieții – uneori și fetele – la școli locale ale organizațiilor caritabile sau la școli cu taxă. Acest lucru se întâmpla mai ales în

famiile celor care aveau legătură cu munca în tipografie, unde scrisul și cititul nu doar că erau foarte prețuite, ci erau considerate esențiale. Unii patroni, precum Spottiswoode & Co, una dintre cele mai mari tipografii ale epocii, ofereau chiar școlarizare la locul de muncă pentru băieții până în 15 ani, iar compania amintită avea și o bibliotecă cu împrumut pentru angajați, pentru a încuraja învățarea cititului și a scrisului acasă.

Deși Polly și fratele ei Edward poate că nu aveau acces la așa ceva, este posibil ca ei să fi urmat fie o școală națională, fie una britanică. Școlile din prima categorie, precum Școala națională a orașului Londra, aflată în apropiere de Shoe Lane, erau înființate de Biserica Anglicană și ofereau educație copiilor care erau nevoiți să aducă un venit în casele lor. Școlile din a doua categorie erau preferate de familiile muncitorești care se considerau un pic deasupra celor mai sărace din comunitate și ofereau ceea ce se considera a fi o educație ceva mai riguroasă și în care copiii mai mari îi învățau pe elevii mai mici, sub supravegherea unui învățător sau a unei învățătoare. Cum Edward Walker pare să fi fost un susținător ferm al educației, lui Polly i s-a permis să rămână la școală până la vârsta de 15 ani, un lucru neobișnuit pentru genul și clasa ei socială. În vremea aceea, când era ceva normal ca fetele din clasa muncitoare să învețe să citească, dar nu și să scrie, Polly a reușit să le stăpânească pe amândouă. Deși familia Walker putea să își permită puține luxuri, este posibil ca accesul la materiale scrise să fi fost singurul avantaj pe care îl avusese Polly crescând în apropiere de Strada Cernelii.

De puține alte lucruri s-a bucurat în casele în care și-a petrecut tinerețea. Familia Walker nu a locuit niciodată departe de Shoe Lane sau High Holborn. De pe Dawes Court s-au mutat pe Dean Street, Robinhood Court și Harp Alley. Spațiul

și intimitatea erau aproape necunoscute în locuințele înghe-
sute de pe străzile medievale înguste din parohiile St Bride
și St Andrew. Potrivit unei anchete sociale din 1844 privind
starea locuințelor în districtele aglomerate ale Londrei, clădi-
rile aflate în curți închise și pe alei înguste, precum cea în care
locuia familia Walker, erau printre „cele mai prost aerisite...
prost ventilate și mizerabile... din întreaga zonă”. Cele mai
multe familii împărțeau o singură cameră, ale cărei dimensi-
uni medii erau „de 2,4–3 m pe 2,4 m și între 1,8 și 2,4 m de la
podea la tavan”⁵. În astfel de încăperi compacte erau înghe-
sute familii întregi. Dawes Court, care fusese cândva o casă
mare, din lemn și ipsos, a fost împărțită în trei clădiri sepa-
rate, înainte să fie împărțită încă o dată în camere individuale
de închiriat, locuită de nu mai puțin de 45 de oameni. Un pat
era de ajuns pentru o întreagă familie, cu copiii mai mici în
paturi-sertar improvizate dedesubt. O masă și câteva scaune
serveau drept salon, sufragerie și garderobă. În fiecare colț era
ceva util, de la mături, oale și găleți la saci pentru ceapă și cărbu-
ni. Asistenții sociali erau îngrijorați de astfel de condiții de
viață și de impactul pe care îl aveau asupra moralei și decenței
unei clase sociale de meșteșugari altfel harnici. Părinți, copii,
frați și alte rude se îmbrăcau, se spălau, făceau sex și, dacă nu
există o „toaletă alăturată”, își făceau nevoile unii în fața altora.
În timp ce un membru al familiei gătea, un copil bolnav și cu
febră vomita într-o oală lângă el, iar un părinte sau un frate
stătea în apropiere pe jumătate dezbrăcat, schimbându-și hai-
nele. Soții și soțiile concepeau viitorii copii întinși lângă cei pe
care îi aveau deja. Nu puteau fi ascunse prea multe aspecte ale
condiției umane în cele mai elementare forme ale ei.

Chiar și la 4 șilingi pe săptămână, materialele din care erau
făcute aceste clădiri nu erau cine știe ce. Chiriașii trebuiau să se

aștepte la igrasie și pereți scorojiți, tavane înnegrite de funingine, tencuială care cădea, dușumele putrede, geamuri sparte sau prost puse și găuri prin care ploua și sufla vântul. Coșurile înfundate băgau fumul înapoi în case și contribuiau la sporiirea bolilor respiratorii. Coridoarele interioare și scările nu erau cu mult mai bune; uneori erau chiar periculoase. O astfel de clădire a fost descrisă ca având „o balustradă ruptă” și nici scările nu erau mai bune: „o cizmă grea trecuse deja prin una și nu trebuia mult... ca întreaga scară să cedeze și să se prăbușească”⁶.

Totuși locuitorii erau îngrijorați de aspecte mai importante, precum accesul la apă potabilă, canalizare și aer curat, nu de înghesuiala în care trăiau în acele clădiri șubrede. Curțile mici ale orașului erau cele mai rele, iar inspectorii găseau de obicei o singură sursă de apă folosită de mai multe familii. Aproape toate butoaiele în care erau păstrate rezervele aveau „la suprafață un fel de strat de mizerie”. În unele cazuri, locatarii erau obligați să folosească pentru gătit și spălat „apă murdară” adunată din bălțile care puteau vara. Cum multe dintre aceste clădiri nu aveau canale de scurgere, conținutul oalelor de noapte „ajungea în curți sau pe străzi, unde băltea până când o ploaie îl purta în canale”⁷. Deloc surprinzător, epidemiile letale de holeră, tifos și ceea ce inspectorii medicali numeau generic „febră” erau frecvente, mai ales în lunile calde.

După cum știau prea bine cei din clasa muncitoare a capitalei, locuințele mizere și aglomerate erau un cămin bun doar pentru boli. Camerele pline de fum și „cețurile” galbene și otrăvitoare ale Londrei nu îi ajutau pe cei extenuați și subnutriți să își îmbunătățească sănătatea. Polly avea să afle asta încă înainte să împlinească șapte ani. În primăvara lui 1852, mama ei s-a îmbolnăvit. La început, Caroline a avut simptomele a ceea

ce părea să fie o gripă, dar tusea i s-a înrăutățit. Pe măsură ce tuberculoza cuibărită în plămâni ei a început să o epuizeze, tusea ei convulsivă a început să fie însoțită de sânge. Slabă, epuizată și cu febră, Caroline a continuat să bolească până la 25 noiembrie.

După moarte, a lăsat în urmă un văduv și trei copii, dintre care cel mai mic, Frederick, nu avea încă trei ani împliniți. Într-o vreme în care nu era un obicei ca bărbații care munceau să-și crească singuri copiii mici, faptul că s-a încăpățânat să facă asta este o dovadă a afecțiunii lui Edward Walker pentru familia lui. În loc să-și ducă băieții și fiica la rude sau chiar la un azil de săraci, Walker era hotărât să le ofere un cămin. Întrucât nu s-a recăsătorit niciodată, se pare că sora mai mare a lui Caroline, Mary Webb, a preluat sarcina de a crește copiii și de a se îngriji de treburile casei⁸.

La moartea lui Caroline, ea nu știa că îi transmisese boala și lui Frederick și nici nu fusese conștientă de pericolul la care îi expusese pe copii constanta ei apropiere. De fapt, nu s-au știut prea multe despre patologia tuberculozei până la sfârșitul secolului. Întrucât boala se răspândea prin intermediul particulelor din aer, după o anumită perioadă de expunere constantă, aceasta rămâne una dintre cele mai letale boli ale epocii victoriene, mai ales în rândul familiilor. Adesea, femeile care îngrijeau rudele și vecinii bolnavi aduceau boala în casele lor, fără să știe. La mai puțin de 18 luni de la moartea mamei lui, Frederick s-a îmbolnăvit. Simțind că băiatul nu va trăi, Edward și Mary l-au botezat la 15 martie 1854. O lună mai târziu, Frederick a fost așezat într-o odihnă veșnică lângă mama lui, la St Andrew Church, în Holborn.

Chiar ajutată de o mătușă sau alte rude femei, pierderea mamei a forțat-o pe Polly să se maturizeze repede. Indiferent că

și-a dorit sau nu să preia rolul de stăpână a casei, responsabilitățile respective au căzut pe umerii ei, încă de tânără.

Potrivit analiștilor epocii, de la fiica unui soț îndoliat se aștepta „să fie o alinare pentru tatăl ei văduv” și „să aibă grijă de casa și de familia lui”. În absența mamei, prima ei îndatorire, chiar mai presus de educația ei, era față de casă. O asemenea așteptare a împiedicat-o să-și caute de lucru cu normă întreagă, mai ales în treburi domestice, care ar fi presupus ca ea să locuiască în altă parte⁹. Cu siguranță, pe când avea nouă ani, Polly știa deja să aibă grijă de casă și să gătească pentru tatăl și fratele ei. Așa cum era obiceiul, se pare că a rămas sub acoperișul tatălui ei în adolescență, necăutând de lucru ca servitoare, așa cum făceau fetele de vârsta și din clasa ei socială. Cum banii câștigați de Edward Walker erau suficienți să acopere cheltuielile casei lui, care acum erau mai mici, zilele lui Polly se împărțeau între treburile domestice și luxul școlarizării prelungite în anii adolescenței.

Ca urmare a nenorocii abătute asupra familiei, între Polly și tatăl ei pare să se fi format o legătură puternică, ce a rezistat aproape toată viața ei. În timp ce se aștepta ca Polly să-și asume povara fizică a rolului mamei sale în casă, societatea victoriană considera că fiica văduvului trebuia să-i ofere tatălui și suportul emoțional care acum îi lipsea. Literatura epocii obișnuia să le prezinte pe fiicele bărbaților îndoliați drept modele de devotament altruist: cu un comportament perfect, lipsite de dorințe copilărești, descurcărețe, blânde și inocente. Florence Dombey, eroina lui Charles Dickens din *Dombey și fiul*, o poveste scrisă în anul următor nașterii lui Polly, era un astfel de personaj impecabil. După ce își pierde mama, Florence se străduiește și reușește să câștige dragostea tatălui ei îndoliat prin puterea caracterului ei și prin sacrificiu de sine. În

cazul lui Polly și Edward Walker, devotamentul și moralitatea par să se fi distribuit în mod egal între cei doi.

Aproape toată viața, Polly s-a depărtat rareori de tatăl ei, chiar și atunci când și-a ales soțul. În 1861, William Nichols, în vârstă de 19 ani, locuia într-un azil de noapte pentru bărbați, pe Bouverie Street nr. 30-31, și lucra într-un depozit, cel mai probabil, din domeniul tipografic. Nichols era fiul unui desenator de blazoane, făcând parte dintre acei meșteșugari care, în mod tradițional, puneau blazoane pe trăsuri și pe steaguri și care, în secolul al XIX-lea, au început să se îndrepte spre hârtia tipărită și spre desenarea de viniete pentru cărți. Cândva înainte de primăvara lui 1861, William a plecat din orașul lui natal, Oxford, pentru a-și începe munca de tipograf. Bouverie Street era locul ideal pentru asta. Nu mai puțin de șapte reviste și ziare își aveau sediul între numerele 10 și 25, inclusiv *Daily News*, editat cândva de Dickens, și revista *Punch*, al cărei cofondator era anchetatorul social Henry Mayhew. Londra văzută de acești doi scriitori era Londra lui William Nichols și a familiei Walker. La fel ca Dickens, Mayhew cunoscuse sărăcia și datoriile; experimentase viața precară împreună cu majoritatea celor care trăiau în zona tipografiilor. Lumea de pe „Strada Scriitorășilor”, cum fusese numită încă din secolul al XVII-lea, era o comunitate unită de bărbați din diverse medii sociale, care scriau, citeau, redactau și vindeau texte, beau laolaltă, își împrumutau bani unii altora și se căsătoreau cu femeile din familiile celorlalți.

În această poveste dickensiană, fiica fără mamă a fierarului, care ținea casa pentru tatăl și fratele ei mai mare, i-a fost prezentată lui William Nichols, un tânăr cu față lată, zâmbitoare și cu păr blond. Cum Nichols era de vârsta fratelui lui Polly, care lucra ca „mașinist”, este posibil ca Edward să fi fost

cel care l-a prezentat familiei lui. Cu doi protectori pe lângă tânăra mică, brunetă, cu ochi căprui, cu siguranță William a intrat în grațiile lor, făcându-și loc în cercul lor mic. Cu puțin înainte de Crăciunul din 1863, a fost făcută și acceptată o cerere în căsătorie. Au fost publicate anunțurile de căsătorie, iar la 16 ianuarie 1864, la 18 ani, Polly și iubitul ei s-au căsătorit la St Bride, biserica tipografilor. William și-a trecut cu mândrie meseria în registru.

Căsătoria lui Polly cu William a adus schimbări pentru toată familia. Tatăl și fratele ei, care ajunseseră să se bazeze pe ea, trebuiau acum să primească în casa lor un alt bărbat, înțelegând pe deplin că această căsătorie va fi urmată în scurt timp de o serie de copii. Proaspăt extinsul clan Walker-Nichols s-a mutat în clădirea de pe Kirby Street nr. 17, aflată în zona ponosită cunoscută ca Saffron Hill, la nord de High Holborn. Fiind două familii care locuiau împreună, au căutat două sau chiar trei camere separate, astfel încât cuplul căsătorit să aibă parte de o oarecare intimitate. Totuși, clădirea în care au locuit pe Kirby Street – împărțită în trei etaje, fiecare dintre ele ocupat de câte o familie – nu a fost cine știe ce îmbunătățire.

Așa cum era de așteptat, la trei luni după nuntă, Polly era însărcinată cu primul copil. La 17 decembrie 1864, strigătele lui William Edward Walker Nichols au umplut camerele de pe Kirby Street nr. 17¹⁰. În toamna lui 1865, doamna Nichols era din nou însărcinată, iar nevoia unei locuințe mai spațioase începea să crească la fel ca pântecul ei.

În anii 1860, banii unei familii din clasa muncitoare ar fi fost mai bine cheltuiți dacă locuia la sud de Tamisa, în Southwark, Bermondsey, Lambeth, Walworth și Camberwell decât în apropiere de Fleet Street, în zonele Holborn și Clerkenwell. Pentru 4-5 șilingi pe săptămână, puteai închiria o casă mică, cu trei

sau patru camere, și chiar cu o curte în spate. Totuși, asta nu înseamnă că locuințele erau mai bune decât cele de la nord de râu și nici nu ar fi fost o alegere mult mai economicoasă decât dacă se putea găsi un loc de muncă la fel de bine plătit în vecinătate.

În vara lui 1866, familia Walker-Nichols s-a întors în Walworth, acea parte a capitalei unde își petrecuse tinerețea Edward Walker. Familia, care avea acum șase membri, a luat o casă pe Trafalgar Street nr. 131, în ceea ce se numea „un șir de căsuțe din cărămidă, cu două etaje”. Deși drumul și locuințele erau construite relativ recent, fiind ridicate la scurt timp după 1805, nu suportaseră prea bine trecerea celor 60 de ani. Cererea constantă de locuințe ieftine însemna că acelea care fuseseră destinate cândva burgheziei georgiene erau acum, în epoca victoriană, împărțite și ocupate de mai multe familii. Vecinii lui William și ai lui Polly erau tâmplari, lăcătuși, negustori și hamali, iar familiile lor numeroase locuiau într-un spațiu doar un pic mai mare decât cel pe care îl avuseseră ei în Holborn. Cu trei bărbați care câștigau bani, familia Walker-Nichols era mai norocoasă și își permitea să ocupe toate cele patru camere ale casei. Totuși, situația aceea nu avea să dureze.

Într-o gospodărie din epoca victoriană, nivelul de confort al unei familii creștea și scădea precum marea, cu fiecare naștere sau moarte. Cum numărul copiilor familiei Nichols creștea, mijloacele lor de întreținere erau la limită. Copiii veneau și plecau la intervale regulate. Cel mai mare copil al lor nu a trăit mai mult de un an și nouă luni, dar în scurt timp familiei i s-au alăturat alții. Edward John a fost primul copil născut în casa lor de pe Trafalgar Street, la 4 iulie 1866. A fost urmat, doi ani mai târziu, de George Percy, la 18 iulie, și de Alice Esther, în

decembrie 1870. Polly a avut noroc ca mare parte din viața ei să locuiască sub același acoperiș cu cel puțin doi bărbați care câștigau un venit și să aibă puține persoane de întreținut, dar acest echilibru a început să se zdruncine când viața celor din familiile Walker-Nichols s-a schimbat. La scurt timp după nașterea fiicei ei, fratele lui Polly a plecat de acasă pentru a-și întemeia propria familie. Pierderea contribuției financiare a lui Edward, odată cu o gură în plus de hrănit, a cam strâns baieralele pungii familiei și i-a făcut pe membrii ei să se îngrijească pentru viitorul lor.